

УГОВОРНА КАЗНА ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА

Када се раскине уговор поводом кога је уговорна казна установљена, она тада има искључиво одштетну функцију, те се имају применити правила о застарелости потраживања накнаде штете из члана 376 став 1 Закона о облигационим односима.

Из образложења:

„Не може прихватити становиште ревидента да потраживање на име уговорне казне застарева у року од 10 година од дана раскида уговора. Нису спорни ревизијски наводи да уговорна казна има двојаку функцију – као средство обезбеђења уредног извршења обавезе и као претпостављена штета. Међутим, не може се прихватити став ревидента да су ове две функције неодвојиве, те да изражавају јединство у дефинисању правне природе уговорне казне. Према становишту ревизијског суда, уговорна казна представља законом прописано средство појачања и обезбеђења уговорне дисциплине на плану извршења уговором конституисаних обавеза дужника. Међутим, када се раскине уговор поводом ког је уговорна казна и установљена, она има искључиво одштетну функцију што произлази из члана 275. Закона о облигационим односима. Она се исказује као претпостављена штета чије се постојање не мора посебно доказивати, што олакшава положај повериоца у чијем интересу је и уговорена. Практично, поверилац ће остварити право на исплату уговорне казне само на основу чињенице да су наступили законом прописани услови за њену реализацију (скривљено задоцњење или неиспуњење уговорне обавезе), а само у случају када је штета већа од износа уговорне казне, поверилац мора доказивати да трпи штету у већем износу од износа одређеног уговорном казном. Имајући у виду да је одштетна функција уговорне казне у случају раскида уговора због неиспуњења суштинска карактеристика уговорне казне, то се онда имају применити правила о застарелости потраживања накнаде проузроковане штете из члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Право да наплати потраживање по основу уговорне казне тужени је стекао моментом раскида уговора, јер је тужени раскинуо уговор управо због неиспуњења уговорне обавезе, па је на тај начин активирано његово право на наплату уговорне казне. Како је тужени захтев за исплату уговорне казне поставио након три године од дана раскида уговора, то је правилан закључак нижестепених судова да је потраживање из противтужбе застарело.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 300/2021 од 9.12.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.7.2022. године)